

İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU'NUN

FİLİSTİN'DE YAŞANAN OLAYLAR HAKKINDA BİLGİ ALMAK AMACIYLA;

**6-11 NİSAN 2002 TARİHİNDE BÖLGEYE GİDEREK YERİNDE İNCELEME
YAPAN VE GÖRÜŞMELERDE BULUNAN MİLLETVEKİLİ GRUBUNUN SÖZCÜSÜ
İSTANBUL MİLLETVEKİLİ SAYIN MUKADDER BAŞEĞMEZ ve**

**DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI ORTADOĞU VE AFRİKA GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
GEN. MÜD. YARDIMCISI ŞAFAK GÖKTÜRK'ÜN KATILIMIYLA
25 NİSAN 2002 TARİHİNDE YAPILAN
TOPLANTI TUTANAKLARI**

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 13.10

**BAŞKAN: Hüseyin AKGÜL
BAŞKANVEKİLİ : Emre KOCAOĞLU**

-----0-----

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, hepinizi saygıyla selamlayarak toplantıyı açıyorum.

Toplantı yetersayımız vardır.

Bugünkü gündemimizde, bizi kırmayarak Komisyonumuzu teşrif eden İstanbul Milletvekili Sayın Mukadder Başeğmez, Filistin'i, İsrail'i ziyaret ederek orada temaslarda ve incelemelerde bulunan heyetin sözcüsü olarak, bizlere bilgi verecekler. Kendilerine, teşriflerinden dolayı, huzurunuzda teşekkür etmeyi borç biliyorum. Ayrıca, bir değerli misafirimiz daha var; Dışişleri Bakanlığı Ortadoğu Genel Müdür Yardımcısı Sayın Şafak Göktürk de Komisyonumuza bilgi sunacaklar, kendilerine huzurunuzda teşekkür ediyor ve hoş geldiniz diyorum.

Sayın Başeğmez, bilgi lütfetmek üzere, sözü kendilerine takdim ediyorum.

MUKADDER BAŞEĞMEZ (İstanbul) – Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bu İsrail Filistin işgali başlayınca, Ortadoğu'da olaylar şiddetli safhaya gelince, Parti Kurulunda, incelemelerde bulunmak üzere oraya bir heyet gönderelim diye bir görüş çıktı; yani, bu heyet niçin gidecek, gidip orada ne yapacak, enine boyuna düşünülmüş, stratejileri belirlenmiş değil; çünkü, olaylar birden gelişti ve bu heyetin gidiş şekli insanî bir refleks olarak tezahür etti ve diğer partilerden, Anavatan Partisinden de iki arkadaş ben de katılayım dedi, böylece, 7 kişilik bir Parlamento heyetiyle gittik.

Gitmeden önce, ben, Parti Genel Başkanımın da izni ve bilgisi dahilinde, İsrail Büyükelçiliği Müsteşarıyla görüştüm, kendisini Meclise çağırdım, dedim ki, gidip, orada, "kahrolsun İsrail, yaşasın Filistin" filan diye bağırap şov yapmaya gitmiyoruz, böyle bir niyetimiz yok, Partimizden dolayı bir öngörüşünüz hâkim olabilir; ama, bu coğrafya bizim, bir zamanlar bir ve bütündü, bu coğrafyada olan bitenlere kayıtsız kalamayız, siz de bizim bir parçamızsınız, onlar da. Öyleyse, bu coğrafyada ne oluyor diye doğru bir gözle görmek için ve bir an önce bir ateşkes olsun, bir an önce insanlar barışa kavuşsun diye bir iyiniyet heyetidir, bunu bilin ve bize yardımcı olun dedim. Bunun oldukça faydası olmuş. Bunu şunun için söylüyorum, bu tür heyetler yurt dışına falan gideceği zaman, ilgili büyükelçilikle görüşürse, ön hazırlık yapıyorlar ve faydalı oluyor.

Gerçekten, gittiğimizde olağanüstü bir şeyle karşılaştık, yani, değer verdiler. Bunda, Dışişleri Bakanı Sayın İsmail Cem Beyin de katkıları büyük oldu; çünkü, kendisini de ziyaret ettik, bilgi verdik. O da telefonla talimat verdi ve böylece her iki tarafta da kabul gördük. Tabii, Türkiye'nin de yeri, konumu önemli, devlet olarak. Bizden sonra, kesin bilmiyorum; ama, oradaki yetkililerin bize söyledikleri, Kanada, Fransa ve Kıbrıs Rum parlamenterleri havaalanından geri çevrilmiş. Biz buradan giderken, havaalanından da geri çevrilebiliriz diye, bunu da göze alarak gitmiştik.

Tel Aviv'deki, Kudüs'deki Büyükelçilik mensuplarımız, Dışişleri mensuplarımız, hemen bir gün içinde, bizim için, gerçekten çok güzel randevular ayarlamış, Filistin tarafında da, İsrail tarafında da. Filistin tarafında FKÖ temsilcisi, üniversite rektörü, Meclis Başkanı, Kudüs'ten sorumlu bakan, bir milletvekili, televizyonlara çıkıyor, Hannan Aşravi, Hıristiyan, bayan bir milletvekili, barış müzakerelerini yürüten oldukça keskin bir kadın, öyle biliniyor dünyada. İsrail tarafında, Türkiye'den gitmiş Yahudiler Türkiyeliler Birliği diye bir birlik kurmuşlar, üzerinde ay yıldızı olan kartlarını bastırmışlar, 100 000 Türkiye'den gitmiş Yahudi var,

bunlar Türk pasaportu taşıyor ve Türk vatandaşlığını iptal ettirmiyorlar, kendilerine oldukça Türk hissedeni, Türkiye'yi seven bir grup, onlarla bir akşam yemek yedik. Başta Simon Perez, sonra Savunma Bakanıyla da randevu almışlardı, onu pek uygun görmedik, Savunma Bakanı bizzat savaşı yöneten olduğu için apolitik olur diye düşündük. Parlamenteıu iki defa gittik, muhalefet lideriyle, iktidar ve muhalefet milletvekilleriyle görüştük.

Benim, burada, size, olaylar niçin çıkmış, nasıl yatıştırılır, orada ne oluyor bitiyor, bu konuda tarih ve siyasî yoruma geçmek haddimi aşmak olur. Sadece, hep beraber gitmiş gibi, ben ne görmüşsem onu size intikal ettirmek ve yorumu, görüşü size aittir, benim görevim bu olur, incelemelerim hakkında bilgi vermek. Kendimize ait bir siyasî görüş bir yorum elbette vardır.

Şimdi, İsrail tarafıyla görüştüğünüz zaman, konusunu bilen, bir kişiye bile önem veren, bir kişinin ikna olmasını bile son derece değerli sayan bir anlayış içinde, ciddiyetle oturuyorlar, tarih, madde, sıra sayarak, biz şunu verdik, onlar almadılar, biz şu tarihte şunu dedik gibi bir güzel ikna metodu geliştirmişler ve her bir insana son derece değer veriyorlar, dünyada da böyle çalışıyorlar sanıyorum, birer birer ikna ediyorlar.

Filistin tarafına geçtiğimizde, Parlamento Başkanı dahil –burada notlarım var- şu kadar çocuğumuzu öldürdüler, evimizi yıktılar, gece bastılar gibi, rahmetli Necip Fazıl'ın "kulağı çekilmiş kedi gibi miyavlıyorsun" diye bir tabiri vardır, siyasî tezler, antitezler, bu konuda ikna edici argümanlar geliştirmemişler, bunu gördüm; ama, gide gele, görüşe görüşe, bilhassa, yani, daha Filistin gerçeğini bile İsraili parlamenterlerden öğrenme imkânımız oluyor. İşin durumunu, vehametini görmüş oluyoruz.

Hemen olayları özetleyeyim ki, nasıl oldu. Şimdi orada, Eylül 2000'de, Şaron muhalefette, Ehud Barak'a diyor ki, ben Mescid-i Aksa'yı ziyaret etmek istiyorum. Bu, dinamiti fitillemek demek. Başbakan bu işin tehlikeli olduğunu hissediyor; ama, izin verse olay çıkacak, tahrik unsuru olacak, vermese Kudüs üzerindeki egemenlik tartışma konusu olacak, köşeye sıkışıyor, muhalefet tarafından, keskin bir adam Şaron ve izin vermek zorunda kalıyor. Büyük bir askerî çoğunlukla Kudüs'ü ziyaret edince, Mescid-i Aksa'yı, ertesi gün de cuma namazında olağanüstü bir tepki oluşuyor. O cuma namazında, birkaç dakika içinde 7-8 kişi vuruluyor, arkasından akşama kadar 13 kişi daha vuruluyor, ertesi gün 30 kişi daha, üç günde 45 kişi, bir

ayda 120 kişi vurulunca, cenazeler kalkarken filan. Bu arada, tabii, Filistin polisi var, devlet olduktan sonra, Arafat geldikten sonra, kendilerine küçük silahlar da verilmiş güvenliği sağlasın diye, bunlar psikolojik zorluk altında kalıyor, bir yanda İsrail askeri camiden çıkana kurşun atıyor, bir yanda o bakıyor, yer yer bu adamların, Filistin polisinin de silah kullandığı oluyor. Bu, daha ziyade intihar eylemlerini tetikliyor. İntihar eylemlerinin arkasından, İsrail kamuoyunda büyük bir tepki geliyor. İsrail kamuoyunun yüzde 70'i bir barış olsun, aynı şekilde Filistin'de de bu böyle, barış olsun, İsrail, Filistin, eşit şartlarda iki komşu devlet olarak yaşayalım görüşünde; ama, bu intihar eylemleriyle aynı barış taraftarları, hükümet gerekli ve ciddi tedbirleri alsın, sert tedbirler uygulansın, güvenlik içinde yaşayalım, güvenliğimizi sağlasın görüşünü... Mesela, Filistin kurulsun, barış içinde yaşayalım diyen aynı kesim bu savaşı da onaylıyor. Sertlik zamanlarında savaş yanlısı durumuna geçiyorlar.

İsrail'in – kendi anlattıklarını size arz ediyorum, İsraili diplomatların; biz, 1948'de yüzde 20'ye razı olduk, yüzde 80'i Filistinlilere verdik, buyurun devletinizi kurun, Birleşmiş Milletlerin verdiği, buyurun bunu siz devlet olarak kurun, yüzde 20 bize yeter, 600 000 Yahudi var orada 1948'de, yüzde 20 toprağa razılar. Arkasından yüzde 30, arkasından tekrar yüzde 20 derken, Filistin tarafı ve bölge ülkeler bunu kabul etmiyor. Bu arada gürültü, patırtı, savaş, yüzde 78'e kadar çıkıyor; ama, Filistin tarafı diyor ki, verdikleri yüzde 80 değil, yüzde 100 bile işe yaramıyor. Bana su veriyor; ama, içi zehir dolu, karayolları, havayolları, denize açılan yerler, şehirlerin arasında, köylerin arasındaki bağlantılar, onun çevresi tamamen İsrail ablukası altında, sana yüzde 80 toprak veriyorum, al devlet kur. Bunu kabul etmek mümkün değil. Onlar da diyor ki; yüzde 80'ini verdik yine razı olmadılar, bunların derdi savaş.

Şimdi, belki, İsrail'de de, Filistin'de de, mesela biz Ağlama Duvarının o tarafa gidiyorduk, bir Yahudi kadın, "biz burada Arap istemiyoruz" diye bağıyordu. Yine aynı şekilde, camide, yanımda bir arap niye geldiniz diye sordu. İsrail, Filistin yetkilileriyle görüşmek üzere, "la İsrail, küllühü Filistin" yani, İsrail'i de yok sayan, Filistin'i de yok sayan görüşler egemen. Sertlik zamanlarında onların politikası tezahür ediyor üst düzeye. İşte, Şaron'un seçimi gibi, Arafat'ın "la şehadet" diye bağırması gibi, onların görüşü egemen oluyor. Yumuşak, ılımlı, barış taraflısı kesimlerin görüşleri öne çıkamıyor; çünkü, bu, hep karşılıklı tahrik ediliyor gibi geliyor bana; yani, birisi bir bomba patlattığı zaman, bir intihar eylemi yaptığı zaman veya bir

uçakla gidip bir kampı bombaladığı zaman, gördünüz mü, bunlarda barış olmaz deniliyor, savaş kışkırtılıyor.

Oldukça zor bir konu, sadece İsrail ile Filistin arasında değil. Onlar bir araya gelip, masaya oturup, biz her şartta anlaşıyor, barış yapıyoruz deseler bile buna muvaffak olamayacaklarını gördüm. Ürdün itiraz eder, Mısır itiraz eder, Arabistan itiraz eder. Bu konuda en barışçı ve bir sulha kavuşun diyen, böyle demiş olan sadece Türkiye var, orada bir çıkar hesabı gözetmeden, kimsenin burnu kanamasa da adam gibi yaşasanız temennisinde olmuş hep Türkiye Cumhuriyeti, öteden beri; ama, öbürlerinin hep hesapları var gibi geliyor bana.

Şimdi, özet olarak, Şaron'un... Bunu bana söyleyen Türkiyeliler Birliği Başkanı, sözcüsü, bir İsraili işadamı, bu akılsız adam dedi Şaron için. Bu akılsız adam olaylar çıkacağını bile bile Mescid-i Aksa'yı ziyarete gitti.

Birtakım kutsal önyargılardan çıkıyor bu Mescid-i Aksa kavgası da. Mesela, Süleyman Mabedi gökten gelecek, bekleyelim, gelirse gelsin diyen Yahudi grupları var, bir Süleyman Mabedi bekleyişi içindeler.

İki, şu anda, Süleyman Mabedini aramak için uğraşalım, hemen şimdi, onun için Mescid-i Aksa'nın altını oyup, burada Süleyman Mabedi var, bunu çıkaracağız diyorlar, Ağlama Duvarının devamı olan. Tünel de yaptılar bu iş için.

Zorbalıkla bunu almamız; yani, Mescid-i Aksa'yı yıkmamız diyenler var. Biz İsrail Parlamentosunu ziyaret ettiğimizde, Efraim diye bir adam güvenoyu aldı bakan olarak. Bu adam onbeş gün evvel demeç vermişti, yetkili olursam Mescid-i Aksa'yı yıkacağım diye. Bunu onlardan bir milletvekili söylediğinde, öbürü dedi ki, o delidir, ona ne bakıyorsun, konuşur durur. Diğeri, ama bakan oldu dedi, bugün bakan oldu.

İsrail'in çeşitli zorlukları var, orada kendisi de rahat bir devlet olamıyor. Yukarısında hâkim olamadığı 3 milyonluk bir nüfus, kontrolsüz, içinde 1 milyon 200 bin Arap, Müslüman, Filistinli var. Kendi içinde oldukça demokratik uygulamalar yaptığını gördük, sizin de malumâlinizdir. 1 milyon 200 bin Arapı temsilen partiler var, mesela bizimle konuşan İslamî Hareket Partisi milletvekiliydi, meclis lideriydi, meclis başkanvekiliydi İsrail'de ve ben her hafta mutlaka Arapça konuşmaya çalışırım; çünkü, 1 milyon 200 bin Arap var, onlara hitap ederim burada dedi ve bunların politikalarını da ağır bir şekilde eleştiririm dedi, yüzlerine karşı da eleştirdi. Siz,

Mescid-i Aksa'yı yıkacağım diyen adamı şimdi bakan yaptınız, güvenoyu verdiniz dedi. O gün de kavga çıkmıştı Parlamentoda.

Şu anda ne oluyor: Şu anda, Filistinlilerin iddiası, Filistin Devletine ait ne varsa tahrip etmek. Deniliyor ki, devlet olabilmemizin gerekleri yok ediliyor, Eğitim Bakanlığına giriyorlar, 2 milyon çocuk okuyor, hepsinin bilgilerini, kayıtlarını, dosyalarını, bilgisayarlarını yok ediyorlar, bir daha bir Eğitim Bakanlığı kolay kolay kurulamasın diye. Ana amaç, sağlıktan eğitime, haberleşmeden elektrik, su hepsini yok ediyor. Sadece insan öldürmek değil, bir daha belini doğrultup bir devlet olamasınlar kolay kolay diye. Bunu niçin yapıyorlar; çünkü, Filistinliler direniyor, hicret etmiyor, her şeye rağmen direniyor, ölümle yan yana yaşıyor, ben buradayım diyor, ölmeyeceğim, teslim de olmayacağım, gitmeyeceğim de; çünkü, vaktiyle, 1948 öncesinde, böyle 2 milyon Filistinli Mısır'a, Ürdün'e, şuraya buraya kovalanmış; ama, oralarda da vatandaşlık alamamışlar, belki bilinçli olarak, hayat bulamamışlar. Şimdi, o kalanlar gitmemek için direniyor. Bu da İsraili yöneticileri çıldırtıyor diyor Filistin tarafı.

İsrail toplumunda 2 milyon aşırı dinci Yahudi var, bunlar din devleti istiyor. 2 milyon laik Avrupaî Yahudi var, 1 milyon kendine has Rus Yahudisi, 1 milyon 200 bin de Arap, sağcı, solcu, laik vesaire.

EMRE KOCAOĞLU (İstanbul) - Toplam kaç nüfus?

MUKADDER BAŞEĞMEZ (İstanbul) – Toplam 6 milyon.

Şu anda aşırılık taraftarları iktidarda, sürekli düşman tezi işliyorlar. Her iki taraf için de söylüyorum, düşman şöyle yapıyor, düşman böyle yapıyor; fakat, bu olaylar Filistin'de birliği sağlamış durumda. Şu anda, direniş, devlet ve Arafat sloganlaşmış; ama, bundan önce, zaten bu olayları da Filistin'in başına getiren 6 tane grup var, birbirlerini istemiyorlar, birbirlerine giriyorlar. Birisi sırf öldürüyor, siyasî projesi yok, birisi şu veya bu devlete bağlı. O 6 grubun kendine ait de 6 silahlı örgütü olması devlet otoritesini yok etmiş, karşıda muhatap bulamıyor.

Stratejistler diyor ki, Şaron'un bu hareketi, belki dünya eliyle, Amerika eliyle, Arafat'ın etrafını temizlemek; çünkü, Arafat'ın söz geçiremediği grupları yok etmek, İslamî Cihad var, Hamas var, Hizbullah var, bunların kendilerine göre silahlı güçleri var. Böyle olunca, karşısında güçlü bir birlik ve masaya oturup Arafat şuna evet dese, Hamas, hayır, sattın Filistin'i diyecek belki. Bundan dolayı, gücü ve eli kırılıyor; fakat,

bu olaylar, Şu anda belki Arafat'ı güçlendirmek için oldu diye gülüyorlar. Muhalefet lideri diyor ki, bu Arafat ile Şaron birbirini çok seviyor, bunlar sürekli birbirini güçlendiriyor diyor. Şaron'dan da nefret ediyorlar İsrail'in içinde çünkü, sert bir karakter olduğu için.

Şu anda, Arafat, direniş ve özgürlük hareketleri için sembol olmuş durumda Filistin bölgesinde; çünkü, Őehadeti arzuladığını söylemiş. Bu da Filistinliler için büyük bir felsefe haline gelmiş.

Şimdi, mesela Kudüs'te niye yok bu tür olaylar, intihar eylemleri falan deniliyor. Kudüs'te dikkatli davranıyoruz; çünkü, buradaki mukaddes mekanlarımıza da saldırı olmasın diye...

Ben, size, bu heyetin asıl bilmesi gereken Őeyi söyleyeceğim, hepsini arz edeceğim de, benim kendimce önem verdiğim. Şimdi, Hannan AŞravi, Hıristiyan bir bayan, bir milletvekili, Filistin tarafında, Kudüs Milletvekili. Bize yaptığı konuşmayı aynen aktarmak istiyorum: "Bu seyahatinizden memnun oldum, son 10 gün içinde soykırım yapılıyor. Önceden de vardı. Zorluklardan yılmayacağız. Mücadelemiz sürecek. Halklar hükümetlerin önüne geçti artık. Sizi normal çalışma bürolarımızda kabul edemiyoruz; çünkü, işgal altında, Ramallah'taki ofislerimiz işgal altında, evlerimiz işgal altında, başkanımız esir durumda, bütün halkımız da aynı durumda, katlediliyoruz; ama, terörle suçlanıyoruz. " O anda bir telefon alıyor. Yaser Arafat'ın evinin karşısında bu kadının evi varmış ve o anda bombalanmış, konuşmayı kesti, gözleri yaşardı, böyle bir an yaşadık. "İsrail ordusu, köylere, Őehirlere giriyor ve korkunç zulümler yapıyor, resmî binalar hedef seçiliyor, iletişim vasıtaları tahrip ediliyor, herkes hedef durumunda, 15 yaşın üzerindeki bütün erkekler hedef durumunda. Meçhul yerlere götürülüyor, kitlesel ölümlere, soygunlara, yağmalara her an rastlayabilirsiniz, yaralılar doktorlara ulaşmıyor, engel çıkarılıyor. Yaralılar bile ölüme terk ediliyor." İşte, İnsan Haklarını İnceleme Komisyonuna söylenmesi gereken asıl bunlar belki. "İşgal edilen ülkelere gazeteciler sokulmuyor, engel çıkarılıyor. Bu da, bildiğinizin yüz katının orada işlendiğini gösteriyor" diyor. "Herkes biliyor ki, Şaron savaş suçlusudur, 1940'lardan beri komitacılık yapmaktadır. Şaron'un girişimi daima saldırgan olmuştur, Şaron Oslo Mutabakatlarını tanımadığını hep açıkladı. Amacı, genişlemeyi ve işgali sürdürmek. Dünya ve ABD üzerine düşeni yapmıyor. Bush iki gün önce çok zayıf bir üslupla konuştu, Colin Powell neden geç geliyor, çekilsin diyor, o geç geliyor, Fas'a, İspanya'ya yolluyor, binlerce bina yok

edildi; ama, Bush 60 ölüden söz ediyor, nezaketle çekilmesini istiyor; ama, Şaron bunu reddediyor. Şaron bütün insanlık için tehdittir. Uluslar arası hukuk nerede, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi kararları neden uygulanmıyor, İsrail kanun ve yasayı neden tanımıyor”

Şimdi, FKÖ Kudüs temsilcisi; çünkü, Kudüs özel bir bölge olduğu için, FKÖ orada bir temsilcilik açıyor, bu Oslo görüşmelerinin de dışında bırakıyor. Sarih Nusaybe, bu adam, aynı zamanda üniversitenin rektörü, son derece ılımlı bir tip, diyor ki; “son 9 yılda, beklediğimiz gelişmeler tersine gelişti, Oslo barış görüşmelerinde ortaya çıkan maddelerin hiçbiri uygulanmadı. Tam tersine, işte buradan çekilecek deniliyorken, oraya geliyor, İsrail, yerleşim merkezi kuruyor.

İsrail, yerleşim merkezi kuruyor. A, B, C bölgeleri var Kudüs’te, A bölgesini Filistin yönetiyor, B bölgesinin yerel yönetimi Filistin’e ait genel yönetimi İsrail’e ait, C bölgesi İsrail’e ait. Bu B bölgesinde, diyelim Filistinliler çok fazla nüfus olarak, oradan çekileceğim demiş, 5 yıl içinde, 10 yıl içinde, çekilmiyor, gidiyor, A bölgesini de alıyor. Zaten, Filistin halkını kızdıran ve insanların ölüme koşmasının sebeplerinden bu inadına olan işler.

Son olaylar, Kudüs’le ilgili, İsrail’in yapıcı olmayışıdır. Filistin bölgelerinde kendi hâkimiyetini, Filistin, kendi bölgelerinde kendi hâkimiyetini kuramadı, hâlâ, arazi istimlakleri, Yahudilerin mahallelere yerleştirilmeleri, bunlar devam ediyor. İsrail, anlaşmadan yana değil. Camp Davit görüşmelerinde ortaya çıktı ki, İsrail, geçiş dönemleriyle işi uzatıyor. Hadi şunu şimdi çözelim; bir 10 yıllık geçiş dönemi yapalım diyor. 1967’de oluşan sınırları kabul etmedi, Doğu Kudüs’ü vermedi. Şaron’un onsekiz ay evvel Mescidi Aksa’yı ziyareti işi taşırdı. Barak izin vermek zorunda kaldı. Bunu, daha evvel size arz ettim. Bu ziyaret bir provokasyondur, kalabalık bir askerle geldi. İşte, ölümleri söylüyor bunu; bunu söyledim.

Şimdi, bu rektörün bize söylediği asıl mesaj şu: Türkiye’nin İsrail’le ve Filistin’le ilişkileri önemli bir avantaj oluşturuyor. İsrail halkı, Filistinlilerden, dolayısıyla Müslümanlardan korkuyorlar. Filistinlilerden ve çevreden, işte, 350-400 milyonluk çevredeki Müslümanlardan korkuyorlar. İsrail halkının üzerindeki bu korkuyu atmak gerek, uzaklaştırmak gerek. İsrail kamuoyuna hitaben, bize tavsiyesi, Filistinli rektörün tavsiyesi, İsrail kamuoyuna hitaben, mesela, bu intihar saldırılarını kınamanız çok faydalı olur. Tasvip etmediğinizi söyleyiniz; çünkü, kendi görüşünü söylüyor, “ben, dinî olarak da, siyasî olarak da bu intihar saldırılarını doğru

bulmuyorum; çünkü, eğer, önümüze tarihî bir fırsat çıktı, İsrail vatandaşları kamuoyu, dünya Müslümanlarından ve Müslümanlıktan korkmaz, barışçı adamları seçer, yöneticilerini barışa zorlarsa Filistin devleti de kurulur. Korkarsa, korku psikolojisiyle hareket eder, hep savaş tezi işlenir, düşman tezi işlenir; ama, biz biliyoruz ki, İsrail 'evet' demeden, İsrail kamuoyu kabul etmeden, burada, Filistin devleti zor kurulur, barış da zor yapılır" diyor. Karşı tarafın karşı görüşü bu.

Aynı şekilde, aynı görüşe sahip İsrail Parlamentosunda milletvekilleri ve bakanlık yapmış insanlarla görüştük. Şimon Perez gibi, işte, bu Meretsk Partisinin başkanı gibi. Diyor ki, "bu, öldürmeye dayalı bir operasyon -bunu söyleyen Yahudi- bunun siyasî bir açılımı, siyasî bir projesi yok ve başaramayacak, İsrail bir belanın içine girdi." Ortadoğu böyle bir bataklık.

Bilmem, ben, eğer, sorular olursa, belki, daha faydalı olmaya çalışırım efendim.

BAŞKAN – Çok teşekkür ederiz, sağ olun.

SEYYİT HAŞİM HAŞİMİ (Diyarbakır) – Bir şey sorabilir miyim?

BAŞKAN – Buyurun.

SEYYİT HAŞİM HAŞİMİ (Diyarbakır) – Siz çalışma yaparken size bir güçlük çıkartan, bir engelleme gibi bir şeyler oldu mu?

MUKADDER BAŞEĞMEZ (İstanbul) – Hayır...

BAŞKAN – Başta izah ettiler zaten, siz olmadığınız için...

MUKADDER BAŞEĞMEZ (İstanbul) – Zaten, ben, mesela, Meclis Grubunda dedim ki, Türkiye'nin İsrail halkı ve hükümeti yanında da, Filistin halkı ve hükümeti yanında da önemli bir ağırlığı vardır, her yerde de kabul görecektir ve işe yarayacaktır. Muhakkak bir heyet gitsin.

Şimdi, burada arz edeceğim; şunu gördük ki, biz, işte, Saadet Partisinden gitmiş 5-6 milletvekiliyiz. Ne kadar işlevi oldu bunun? Gerçekten oldu. Türkiye'den gelen her bir ferde son derece duyarlı davranıyorlar. Keşke, bu konuda, daha resmî, daha ciddî, daha derli toplu adımlar atılmış olsa. Yani, kırık dökük de olsa, son derece başarılı bir iş yaptığımız kanaatindeyim. Yapılması gereken bir işti ve ağırlığımızın çok fazlası karşılığını gördük. Bunu arz etmeye çalışıyorum.

MEHMET GÖZLÜKAYA (Denizli) – Bir şey sorabilir miyim Sayın Başkan?

BAŞKAN – Tabii, buyurun efendim.

MEHMET GÖZLÜKAYA (Denizli) – Şimdi, teşekkür ediyorum. Sözlerinizin arasında, liderler, belli dönemlerde savaş yanlısı oluyorlar...

MUKADDER BAŞEĞMEZ (İstanbul) – Kamuoyu...

MEHMET GÖZLÜKAYA (Denizli) – Kamuoyunu hazırlıyorlar.

MUKADDER BAŞEĞMEZ (İstanbul) – Hayır...

MEHMET GÖZLÜKAYA (Denizli) – Yani, Şaron'un Mescidi Aksa'ya gidişi bir tahrik, arkasından da, Arafat'ın da bazı dönemlerde savaş yanlısı, intihar saldırıları vesaire; yani, bu böyle devam edecek mi; bir.

İkincisi, Arafat bu gruplara hâkim değil midir?

MUKADDER BAŞEĞMEZ (Denizli) – Görünen o ki, Arafat gruplara hâkim değil. Bunu, ben, kendilerine sordum. Bu, bir problemdir dedim. Bu, sizin otorite boşluğuna yol açar, devlet olmanızı engeller. Evet, ciddî bir problem; çünkü, birinin helal dediğine birinin haram, birinin günah dediğine birinin şahâdet dediği, intihar edenlerin de mesela, kaos çıkıyor ortaya. Ayrı ayrı altı parti olsa eyvallah, ayrı ayrı altı tane devlet başkanı gibi, orduları olan bir grup. Şu andaki durum ama öyle değil, birleşmiş vaziyetler ve Arafat'a tam destek veriyorlar. Benim dediğim herhalde yanlış anlaşılmış, liderler zaman zaman savaş yanlısı olmuyor. Şaron, sürekli savaş yanlısı. Kamuoyu, yüzde 70 barıştan yana olan kamuoyu, öyle oluyor ki, savaş çılgılığı atabiliyor. İşte, bizim Kıbrıs'ta yaptığımız gibi.

MEHMET GÖZLÜKAYA (Denizli) – Liderler mi tahrik ediyor?

MUKADDER BAŞEĞMEZ (İstanbul) – Olaylar tahrik ediyor, liderler tahrik ediyor.

MEHMET GÖZLÜKAYA (Denizli) – Siyasetçiler olay yaratıyor, öyle tahrik oluyorlar; onu demek istedim.

BAŞKAN – Sayın Başeğmez'e komisyon adına teşekkür ediyorum.

MUKADDER BAŞEĞMEZ (İstanbul) – Ben teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Şimdi, değerli arkadaşlar, bir değerli misafirimiz daha var. Dışişleri Bakanlığı, Ortadoğu Dairesi Genel Müdür Yardımcısı Sayın Şafak Göktürk, bize, resmî bilgiler sunacak.

Zaten, bugün de, Dışişleri Bakanımız Sayın Cem ve Yunanistan Dışişleri Bakanı da oradalar.

Sayın Dışişleri Bakanlığı yetkilileri, Sayın Dışişleri Bakanı döndükten sonra komisyona, biz böyle bilgi verelim, daha faydalı olur dediler; ama, biz, komisyonun tarihini, toplantı saatini belirlemiştik. Ondan sonra da, gerekirse, yine, komisyonumuz, bu konuda aydınlanmak üzere müracaat edebilir; ama, bunun dışındaki bilgileri bize lütfetmek üzere, sözü Sayın Genel Müdür Yardımcısına bırakıyorum.

Teşekkür ederim.

MUKADDER BAŞEĞMEZ (İstanbul) – Ben, özür dilerim, bir cümleyle, bunu, oradaki insanların, işadamlarının söylediği bir not olarak da söylüyorum. Mesela, Saadet Partisinden bir heyetin oraya gidip, hem İsraililerle hem Filistinlilerle görüşmesi son derece sembolik, barışçı bir anlam taşıdı onlar için; buna değer verdiler. Aynı şekilde, Sayın Cem'in, Papandreu'yla birlikte oraya gidecek olması da, böyle büyük bir barış sembolü anlamı taşıyor. O bölgeyi çok sevindirici oluyor. O bakımdan, hayırlı bir iş olmuştur diyorum.

Peki, ben, izin isteyebilir miyim efendim?

BAŞKAN – Tabii efendim, çok teşekkür ederiz, sağ olun.

ŞAFAK GÖKTÜRK (Dışişleri Bakanlığı Ortadoğu Dairesi Genel Müd. Yrd.) – Ben de, size teşekkür edebilir miyim? Gerçekten çok değerli gözlemlerinizi için. Biliyorsunuz, hareket etmeden önce Sayın Bakanımızla birlikte karşılaşmıştık.

MUKADDER BAŞEĞMEZ (İstanbul) – Estağfurullah... Sağ olun...

BAŞKAN – Buyurun efendim.

ŞAFAK GÖKTÜRK (Dışişleri Bakanlığı Ortadoğu Dairesi Genel Müd. Yrd.) – Sayın Başkanım, öncelikle, bu imkânı bana verdiğiniz için çok teşekkür ederim.

İnsan Hakları İnceleme Komisyonunun değerli üyeleri, Sayın Başeğmez, aslında, bölgedeki manzarayı çok doğru hatlarıyla yansıttı. Çok yeni döndükleri için bölgeden, sizin için çok taze bilgiler oluşturdu. Ben, onun, sizlere nakletmiş olduğu

gözlemlerin de ışığında, nereden bugüne geldik, bugünkü durum nedir, insanî durum nedir; özellikle, bu komisyonun ilgi alanı içine giren konular itibariyle durum nedir, bu konularda sizlere yararlı olacağını düşündüğüm bilgileri sunmaya çalışacağım.

Öncelikle, son 18-19 aydır yaşanan gelişmelerin niçin yaşanmış olduğunu, belki, biraz zihninizde tartmakta fayda olacaktır; çünkü, Ortadoğu sorunu, hepimizin onlarca yıldır birlikte yaşadığımız bir bölge konusu. Ancak, 1991'de bir süreç başlamıştı. Madrid'te uluslararası bir Ortadoğu konferansında toprak karşılığı barış ilkesi benimsenerek, nihai barışa uzanan bir sürece girilmişti. Bunu, Oslo Mutabakatı, Washington İlkeler Bildirgesi takip etmişti, adım adım anlaşmalar yapılmıştı, geçici anlaşmalar yapılmıştı. Belirli, Batı Şeria'da ve Gazze'de adım adım topraklar Filistin ulusal yönetimine devredilmeye başlanmıştı; ama ne oldu?..

Diğer taraftan, herhalde belleklerinizi biraz yokladığınızda hatırlayacaksınız, 2000 senesinde Camp Davit'te, o zamanki Amerikan Başkanı Bill Clinton, o tarihteki İsrail Başbakanı Barak ve Filistin Başkanı Arafat'la birlikte kapandı ve o güne kadar hiç değinilmemiş, tabu addedilen, başta Kudüs'ün eski bölgesi, eski Kudüs olmak üzere, her konuyu, mülteciler konusu da dahil, görüşmeye başladılar. Bu görüşmeler bir anlaşmaya iki tarafı yaklaştırdı; fakat, mutabakat mümkün olmadı. Deniyor ki, "Filistin Devlet Başkanı çok önemli bir fırsat kaçırdı" veyahut, diğer taraftan deniyor ki, "Filistin Devlet Başkanının orada veremeyeceği şeyler istendi." İki şekilde de izah edilebiliyor. Böyle bir arka plan görüntüsünün üzerinde 28 Eylül 2000 tarihinde, demin Sayın Başgeğmez'in de değindiği, Şaron, o tarihte, bir muhalefet lideri olarak, Şaron'un El Aksa camiinin bulunduğu yere ziyaret konusu çıktı. Barak, o sırada Başbakan olduğu için ve onu engeller duruma düşerek, kendisini kamuoyu önünde zayıflatmamak için fazla ses çıkaramadı; ama, amaç belliydi.

Biliyorsunuz kemikleşmiş bütün sorunlarda semboller büyük rol oynar. Kaldı ki, Avrupa tarihinin, biz, her ikisini de yaşadığımız için ikisini de biliyoruz Türk Osmanlı tarihi itibariyle; ama, Avrupa tarihini Ortadoğu tarihinden ayırt eden ulusal oluşum sürecindeki temel dinamiklerde, birbirinden farklılıklar yaratan temel bir unsur vardır. Avrupa'da peyderpey, adım adım gelişmiş bir uluslaşma süreci yaşarsınız. Bunun içinde iyi anılar vardır, yenilgiler vardır, zaferler vardır; ama, bir sürecin parçası olarak devam eder bunlar ve neticede bugünkü ulusların olduğu uluslararası manzara ortaya çıkar. Ortadoğu'da bütün bunlar için, öncelikle semboller vardır; çünkü, hep atlanarak gidilmiştir. Özellikle çok durağan, hareketsiz tarih dönemlerinden geçmiş

olmasının ardında ulusal bilinç büyük travmalara yakalanır; yani, bir bizim kendi ulusumuzda taşıdığımız bir birliktelik, tarihten gelen, beraber yaşamışlık, amaç birliği edinmişlik, kültürel yakınlık ya da aynılıktan biraz farklı Ortadoğu coğrafyasının uluslaşma yapısı. Orada travmalar çok önemli ve travmalar, maalesef, bölgede genellikle olumsuz travmalar, yani, zafer değil de yenilgi, kayıp, kan, acı, bunlara dayanıyor. Galiba, 20 nci Yüzyılın ikinci yarısı da bu travmalar konusunda oldukça katkıda bulunuyor. İşte böyle bir ortamda, El Aksa'ya gitmenin ne anlam ifade edebileceğini daha iyi idrak edebiliriz; çünkü, temmuz ayında, ondan önceki temmuz ayında Camp Davit'te görüşülüp de neticeye bağlanamamış olan konu, her iki tarafın da en hassas noktasını oluşturuyordu, tam onun üzerine bastı Şaron. Yani, konuyu basit bir tahrik edici ziyaret olarak görmemek lazım, çok daha derin bir zemini olan bir hassasiyeti ateşledi, dürttü ve oradan patladı zaten ve bunun tabii patlatılmasının sebebi şuydu: O süreç bitsin istiyordu. Siyasî gündem buydu ve başarıya ulaştı ve ondan sonra, son 19 aydır yaşadıklarımıza bakacak olursak, burada, maalesef, başarıya ulaşılmış olduğunu görüyoruz.

19 ayın bilançosu hakkında bazı temel veriler size nakletmek istiyorum: Aralık 2001 itibariyle İsrail tarafından uygulanan kuşatma nedeniyle Batı Şeria'da yaşayanlar bu sürenin üçte 2'sini bu otonom bölgeden diğerine veya Batı Şeria'dan İsrail bölgesindeki Filistin köylerine geçişleri engellenerek yaşamışlar.

Gazze Şeridinde ise, anılan dönemin yüzde 94'ünde kuşatma olmuş, yüzde 70'inde de, Batı Şeria'ya ve İsrail Bölgesindeki Filistin köylerine geçiş engellenmiştir.

Batı Şeria ve Gazze Şeridinde bulunan 129 İsrail barajı, yani, askerî önlemler, Filistin topraklarını 200 parçaya bölüyor.

Makro ekonomik olarak, bu şey, 2001'e kadar, biraz sonra daha feci rakamlar vereceğim, makro ekonomik olarak Filistin'in kaybı 2,4 ilâ 3,2 milyar dolar düzeyinde.

Krizin ilk 9 ayında Filistin ulusal heyetinin vergi gelirleri yüzde 47 azalmış.

Refah Havaalanı, Gazze Limanı şantiyesi gibi bağımsızlık ve dışa açılma işaretleri yok edilmiş.

Altyapı yatırımlarında yapılan zarar 307 milyon dolar olmuş.

Yerel düzeyde belediyeler ancak elzem ihtiyaçları karşılayabilir hale gelmişler. Çöp toplama ve kamu yatırımları gibi hizmetler durmuş.

İşsiz sayısı aktif nüfusun yüzde 35'ini oluşturur hale gelmiş; bu 2001 aralığına kadar.

Fakirlik sınırının altında yaşayanlar, yani, günde 2 dolar, nüfusun yüzde 46'sını geçmiş. Bu oran, intifadan öncesine göre, çünkü, 28 Eylülde ikinci intifa da başlıyor ya. Bundan önceki rakamın iki katı.

Parlamento hiçbir genel oturum yapamamış; dolayısıyla demokratik süreç kesilmiş.

Eğitim alanında büyük aksaklıklar olmuş, devamsızlık genel durum haline gelmiş.

Nisan 2002'deki durum şöyle: Batı Şeria'da ve Gazze Şeridinde işsizlik oranı yüzde 75.

Ekonomik durum kronik depresyondan felce dönüşüyor; yani, yok artık, şu anda işleyen bir ekonomi yok.

Altyapı tamamen çöküyor. Sadece binalar değil, bütün nüfus kayıtları, biraz önce Sayın Başeğmez'in de değindiği gibi, tapu kayıtları ve birçok başka kayıt ortadan kaldırılıyor. O konuda, çok yeni birtakım raporlardan yaptığım alıntılar var burada. Uluslararası yardım kuruluşlarının yaptıkları ilk tespitlere göre, Birleşmiş Milletlere yansıyan birtakım şeyler. Resmî binalarda en ziyade hasar görenler Eğitim Bakanlığı, Nüfus, Maliye, Tarım, Sanayi ve Sosyal İşler Bakanlıkları; yani, seçilmiş bakanlıklar manidar. Şu bakımdan, hepsi, Filistin yönetimi hakkındaki kayıtları taşıyan bakanlıklar her şeyden önce.

Fizikî hasar. Dört temel hasar tespit etmişler; yani, tür olarak dört temel hasar. Fizikî hasar, giriş kapıları havaya uçurulduğu için, tankla, topla, tüfikle giriyorlar çünkü, genel olarak içeride yapılan patlamalarda binalarda genel bir harabelik var. Tahribat, bütün mobilyalar, gereçler parçalanmış. Bilgisayarlar, fotokopi makineleri özellikle kırılmış. Dosya ve belgeler dağıtılmış; yani, neyin nerede olduğu bilinmiyor girildiği anda ve hangi belgelerin içinden alındığının tespiti de neredeyse imkânsız.

El koyma; maliye ve personel idarelerinden bütün bilgilere el konulmuş. Bilgisayarların hard diskleri alınmış.

Hırsızlık, yani, bir amaca dönük olmayan, istihbarî değeri olmayan malların hırsızlığı yapılmış; yani, genel bir talan var.

Sonuç olarak Eğitim Bakanlığı, öğrenci kayıtlarının tespiti için ancak tek tek okullara gidilmesi gerekiyor. Okullardaki durumları bilmiyorlar daha.

Sosyal yardım kayıtları yok. Maaş ve emekli bordroları yok. Dolayısıyla, Filistin ulusal yönetiminin altyapısı, sadece gördüğünüz fizikî anlamda değil, kayıt olarak da çökmüş durumda. Bunların, tabii toparlanmaz diye bir şey yok; ama, toparlanması giderek zorlaşan bir tarafı var.

Şu sırada, en ziyade uluslararası kamuoyunun dikkatini çevirdiği yer biliyorsunuz Cenin ve Cenin'deki mülteci kampı. Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi, bundan üç gün önce bir karar kabul etti. 1405 sayılı karar; bu karar, bölgeye bir İngilizce tabiriyle fact finding team; yani, bilgi toplama ekibi göndermeyi kararlaştırdı. Genel Sekreter, ertesi gün, bu ekibin üyelerini atadı. Başkanı, eski Finlandiya Cumhurbaşkanı Masrtti Ahtisaari, üç üyeli bir şey bu, diğer iki üyesi, birisi Birleşmiş Milletler Mülteciler eski Yüksek komiseri Sadako Ogata, Bayan Ogata, bir üçüncüsü de Uluslararası Kızılhaç Komitesinin eski Başkanı. Bunlara, bir Bosna-Hersek ve diğer Yugoslavya coğrafyasında, daha önce görev yapmış, dolayısıyla, bir katliam veyahut bir yıkımdan sonra inceleme yapma yetenek ve tecrübesine sahip bir general ve bir polis şefi, bunlara yardımcı olmak üzere görevlendirildi. Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Kofi Annan'ın pazartesi günü yaptığı açıklamaya göre, bunların, bu hafta, Avrupa'da bir araya gelip, muhtemelen Cenevre'de herhalde, ilk değerlendirmeleri yapıp, bölgeye de şu sıralarda hareket etmiş olmaları gerekiyordu; fakat, İsrail, kurulmuş olan bu grubun bir, hem terör olaylarını izleyebilecek hem de konuya askerî unsurlar açısından bakabilecek yönleri zayıf olduğu düşüncesiyle; fakat, genel olarak da fikirden pek memnun olmadığı için herhalde gitmesini şu anda geciktiriyor. Fakat, neticede, gitmesi bekleniyor; çünkü, Amerika bu kararın arkasında duruyor. Dolayısıyla, Şaron'un itirazlarının ne kadar uzun soluklu olacağını şu anda bilemiyoruz. Yalnız, böyle önemli bir adım var.

Yüce Komisyonunuz açısından, tabii, burada önem taşıyacak temel bir belge 1949 tarihli Dördüncü Cenevre Konvansiyonu. Biliyorsunuz Cenevre Konvansiyonları, 1907 tarihli Lahey Savaş Hukuku Sözleşmelerini geliştiren konvansiyonlardır, daha çağdaşlaştıran konvansiyonlardır. Bunların ek protokolleri de vardır. Dördüncü Konvansiyon, münhasıran, savaş halinde, savaş tiyatrosu içinde kalmış veya işgale uğramış topraklardaki sivil halkın hak ve durumlarını gözetmek üzere vücuda getirilmiş bir sözleşmedir. Özellikle, Uluslararası Kızılhaç Komitesi, burada da bir

teknik bilgi sunmama izin veriniz. Sık sık televizyonda, haberlerde, yazılı basında bir şey görürsünüz. İşte, Uluslararası Kızılhaç Örgütü, yanlış bir tabir. Örgüt diye bir şey yok. Uluslararası Kızılhaç Komitesi bir İsviçre kuruluşudur. Bütün üyeleri İsviçrelidir bunların; fakat, Cenevre Konvansiyonları çerçevesinde, bunlara, inceleme ve insanî yardım ulaştırmada koordinasyon görevi verilmiştir. Dünyada, tek bir örnektir bu, bir ulusal organa, bir uluslararası sözleşmeyle yetki verilmesi; dolayısıyla, ICRS diye kısaltmasını duyduğunuz kuruluş bizim Kızılay'ın da içinde olduğu federasyon değildir, bir İsviçre kuruluşudur ve Cenevre Konvansiyonları çerçevesinde müdahil olma hakkı tanınmış ve o sözleşmeleri imzalayanların da bu hakkı otomatik olarak teslim ettikleri kuruluştur. Bir de, Uluslararası Kızılhaç ve Kızılay Dernekleri federasyonu vardır dünyada, işte, onun üyesi de Türkiye'dir, Türk Kızılay'ı da onun üyesidir. Oraya üye olabilmek için, bir devletin bünyesindeki Kızılay ve Kızılhaç olması gerekir. İsrail, kızıl davut, kızıl davut yıldızını kullanmak istiyor; fakat, ona tabî Arap üyeler müsaade etmiyorlar, Filistin de henüz tam olarak devlet statüsüyle tanınmadığı için Filistin Kızılay'ı da bu genel uluslararası oluşumun içinde yer almıyor; fakat, ICRC her ikisiyle de, sanki, o uluslararası oluşumda yer alıyorlarmış gibi iş yapıyor; çünkü, aksi takdirde hiçbir iş yapamayacak.

Bunun birçok maddeleri var, sivil halkı tanımlayan 4 üncü maddesi. Tıbbî ve insanî malzemenin geçişine ve yaralılara ulaştırılmasına dair 23 üncü maddesi. ICRC'ye yani Uluslararası Kızılhaç Komitesine faaliyetlerini sürdürme hakkının verilmesini temin eden 10 uncu maddesi. İnsanlara saygı gösterilmesi, işgal altındaki veya savaş tiyatrosundaki insanlardaki savaştan sivil halka saygı gösterilmesine ilişkin 27 nci maddesi diye gidiyor birçok madde; fakat, işte, görüldüğü gibi, İsrail'in bu konvansiyonu zaten gönülsüz olarak uygular gibi gözüküyor. Özellikle tümüyle ihlal eder bir tutum içinde olduğu genel bir kanı. İşte, bu çerçevede Cenin'e de bir, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi Kararıyla bir grubun gönderilmesi öngörülüyor. Bir başka teşebbüsü oldu bundan iki hafta önce Birleşmiş Milletlerin bir başka organının İnsan Hakları Komisyonu Cenevre'de toplanıp, İnsan Hakları Komisyonu çerçevesinde, bir insan hakları yüksek komiseri vardır Birleşmiş Milletlerin, İrlanda eski Cumhurbaşkanı Mary Robinson. Bu başkanın başkanlığında, bu yüksek komiserin başkanlığında İsrail ve Filistin'e bir inceleme heyeti gönderilmesi kararı aldı İnsan Hakları Komisyonu; fakat, İsrail, buna izin vermedi ve dolayısıyla bunlar bölgeye giremediler. Mary Robinson da onun üzerine dedi ki, ben gideyim veya

gitmeyeyim raporumu hazırlayıp vereceğim İnsan Hakları Komisyonuna dedi. Bu da tabii Birleşmiş Milletler Genel Kurula gelir; bir de öyle bir konu var. Yani, insan hakları veya insanî durumu yerinde görmek konusundaki teşebbüslere, şu sırada İsrail'in engellemeleri devam ediyor.

Komisyonumuzun yapacağı ziyareti Tel Aviv Büyükelçiliğimize, Kudüs Başkonsolosluğumuza da bildiriyoruz heyetinizi, gidiş planlarını ve oluşum tarzını; fakat, bunu, hakikaten anlamlı ve sizin için doğru yerleri görecektir bir gezi olmasını sağlayacak zaman derinliğini bizlere sağlarsanız, verirsiniz, biz onun üzerinde çalışacağız.

ŞAFAK GÖKTÜRK – Diğer taraftan, eğer sizleri yormadıysam, birkaç bilgi daha sunmak istiyorum.

BAŞKAN – Yok, estağfurullah, biz memnun oluyoruz.

ŞAFAK GÖKTÜRK – Belki Filistin mültecileri ile Batı Şeria'daki yerleşik Filistin nüfusu hakkında bazı rakamsal bilgiler, sizin zihninizdeki tablonun daha tamamlanması açısından yararlı olabilir.

MEHMET GÖZLÜKAYA (Denizli) – Onların fotokopisini alabilir miyiz?

ŞAFAK GÖKTÜRK – Şunu verebilirim; yalnız, benim bazı notlarım var.

MEHMET GÖZLÜKAYA (Denizli) – Nüfusla ilgili olanları...

ŞAFAK GÖKTÜRK – Tabii, tabii... Yalnız, benim bir iki el yazım var üzerinde.

Şimdi, toplam 4 milyona yakın, 3 milyon 874 bin Filistinli mülteci var.

A. EMRE KOCAOĞLU (İstanbul) – Nerede bunlar? Çeşitli kamplarda...

ŞAFAK GÖKTÜRK – Toplam 59 kampta; ama, hepsi kampta kalmıyor. Kampta kalanların toplamı 1 milyon 235 bin.

A. EMRE KOCAOĞLU (İstanbul) – Kampların lokasyonu hangi topraklarda.

ŞAFAK GÖKTÜRK – Onu da söylüyorum; Batı Şeria'da 19 kamp var.

EMRE KOCAOĞLU (İstanbul) – Orada kimin egemenliği var?

ŞAFAK GÖKTÜRK – Şöyle, Oslo mutabakatları ve Washington İlkeler Bildirgesi çerçevesinde, A bölgesi, B bölgesi, C bölgesi diye belirlenmiştir. A bölgesi, sözüm ona şimdi tamamen devrolmuş durumda. Mesala Cenin'deki kamp

şu anda Filistin ulusal yönetiminin kontrolündeki bölgenin içindedir, Cenin kentin değil. Bir kısmı içinde bir kısmı dışında.

Batı Şeria'da 19 kamp var, bu kamplarda 163 000 kişi kalıyor; fakat, Batı Şeria'daki toplam mülteci sayısı -yani, Batı Şeria'nın kendi yerleşik nüfusu olan Filistinliler dışındakilerden bahsediyorum- 608 000 kişidir. Gazze şeridinde bu Batı Şeria nüfusunun yüzde 30'unu oluşturuyor bu söylediğim rakam. Demek ki, 2 000 000 civarında bir nüfus var Batı Şeria'da. Gazze şeridinde 853 000'e yakın mülteci var, bunların 460 000'i kamplarda kalıyor, geri kalan kısmı şehirlerde yaşıyor. Kamp adedi 8. Gazze şeridinde nüfusun yüzde 70'ini mülteciler oluşturuyor.

Ürdün'de 1 639 000 Filistinli mülteci var. Bunların 288 000'i kamplarda kalıyor, kamp adedi 10.

Lübnan'da 383 000 mülteci. Bunlardan 112 00'i kamplarda kalıyor, 10 tane kamp var.

Suriye'de 391 000 mülteci var; 214 00'i kamplarda, kamp adedi 12.

Toplam olarak, demin de arz ettiğim gibi, 3 874 000 mülteci, bunların 1 235 000'i kamplarda kalıyor. Bu rakamlar değişken ama, şu anda elimizdeki rakamlar Birleşmiş Milletler kayıtlarına dayanarak verdiğimiz rakamlar. Biliyorsunuz Filistin sorunu ortaya çıktığı tarihten itibaren Filistin Bayındırlık ve Yardım Ajansı diye bir ajans kuruldu. Bunun başında da bir dönem İlder Türkmen vardı. Şu anda Hansın adında bir Kuzey Avrupalı var. Bu ajansın altında en az 10 000 mahalli çalışan var. Bunlar Filistinli mültecilere yardım ulaştırdıkları için onların rakamlarına itibar etmek gerekiyor. Bu ajans bütün Birleşmiş Milletler üyelerinin iradesiyle faaliyet gösteren bir şey. İsrail engelliyor. Şöyle engelliyor, Cenin'e uzun süre kimseyi sokmadılar ya, bu sıcak çatışma halinde, o zaman orada da girilmedi mesela. Ama orada yerleşik büroları var, her şeyleri var. Orada katkı yapanlar devletler toplantısı yapılıyor. Bu toplantılar Kudüs'te yapılıyor. Kudüs'teki toplantıyı bizim Başkonsolosluğumuzda yapıldı, biz de buna katkı yapan devletlerden birisiyiz.

Türkiye'nin yardımları hakkında bir bilgi verebiliriz. 1993'te Vaşington'ta bir katkı konferansı tertiplendi ve biz burada 2 000 000 doları hibe, 50 000 000 doları da softlow olacak şekilde 52 000 000 dolarlık bir taahhütte bulunduk. 2 000 000 dolarlık hibenin transferi 1994'te gerçekleşti. Diğerleri tabii ekonomi işleyecek de softlow bir işe yarasın. 1996 yılında yine Filistin Yönetimince oluşturulan Acil Yardım Fonuna 500

000 dolar bir katkımız var. İkinci intifa başladığında Sağlık Bakanlığına 500 000 dolar tutarında yardımda bulunduk. Diğer taraftan yaralı Filistinlilerin bir bölümü Türkiye'ye getirildi ve tedavi edildi. 3 000 000 dolar tutarında karşılıksız nakit yardımın şimdilik 1 500 000 doları tevdi edildi. Diğer taraftan bizim Filistin Yardım ve Bayındırlık Ajansına her yıl düzenli katkılarımız var. Acil ihtiyaçları için de 200 000 dolarlık ek bir katkıda bulunuyoruz.

Bundan sonra ne olabilir. Demin Sayın Başeğmez konuşurken bazı notlar aldım. Çok önemli noktalara işaret etti. İki tarafı da gerçekten çok dikkatli dinlemişler ve değerlendirmişler. İntihar eylemleri konusundaki bakışı bizim de izlediğimiz şekilde yansıdı. Şimdi, Kudüs Üniversitesi Rektörüne dayanarak söylüyorum, Rektör, intihar eylemini ne dini olarak de ahlaki olarak yani, siyaseten bir yere sığdıramıyorum diyor. Hakikaten dinimizde intiharın yeri yok; ama, savaş ortamında terörü kendilerine bir araç edinmiş insanlar ortaya çıktığında onlarla herhalde bu ahlaki zeminde fazla bir şey konuşulamıyor. Buradaki ayırt edici nokta şu: İsrail tabii kendisini güvensiz hissediyor, yani, bütün mesele aslında oradan çıkıyor, kendisi açısından. Bu, saldırganlığına gerekçe değil de, güvensizliği oradan çıkıyor. Biliyorsunuz arka arkaya bombalı saldırılar oldu, otobüse saldırdılar. Bunların dini, hamursuz gününde otele saldırdılar, yaşlı başlı kadınlar, adamlar, çocuklar öldü. Bu resimleri bizim Büyükelçimiz de gördü, İsrail yetkilileri bize de gösterdiler bunu.

Şöyle bir ince çizgi var: Filistinlilerin bir bölümü diyor ki, bunların elinde top, tüfek her şey var, giriyorlar, yakıp, yıkıyorlar, bizim onlarla mücadele edecek muadil bir şeyimiz yok. O zaman ben de elimdeki bütün araçlarla mücadele ederim diyor. Ve bu, öyle bir ahlaki tartışma haline getiriliyor ki, siz hayır, her yöntem mubahtır diyemezsiniz dendiğinde sen ulusal kurtuluş mücadelesine karşısın tartışması çıkıyor. Tabii burada biz sözü çok dinlenen bir ülkeyiz; çünkü dünyadaki ilk gerçek ulusal kurtuluş mücadelesini savaşla veren bir ülkeyiz. Dolayısıyla kimsenin bize gelip de ulusal kurtuluş mücadelesiyle terör arasındaki farkı anlatmasına imkân yok. Kaldı ki, terörden de 15 yıl çekmiş şehirlerimizde intihar eylemcilerinin insanlarımızı berhava ettiği günleri yaşamış, mağazaların kundaklandığı günleri yaşamış bir ülkeyiz. Dolayısıyla bizim bunu gerekçesi, duygusal ortamı ne olursa olsun kabul etmemiz mümkün değil. Ve biz gerçekten bütün saldırılardan sonra bunu kuvvetle telin ediyoruz devlet olarak.

Diğer taraftan İsrail'in aşırı güç kullanımında ve sivil halkı ayırt etmeksizin sürdürdüğü eylemlerin de tasvip edilemeyeceğini söylüyoruz. Şu anda İsrail diyor ki, benim yaklaşık üç hafta sürmüş olan eylemlerim büyük ölçüde amacına ulaşmıştır geri çekilebilirim diyor. Geri çekildiğim dediği, şehir hudutlarının dışında...

EMRE KOCAOĞLU (İstanbul) – Amacı ne?

ŞAFAK GÖKTÜRK – Amacı terör yuvalarını yok etmektir. Kendilerine göre bazı istatistikler var tabii. Çok adam ele geçirdik diyorlar, çok önemli hücreler ortaya çıkardık diyorlar.

EMRE KOCAOĞLU (İstanbul) – Belgeleri var mı? Terörist oldukları nereden belli?

ŞAFAK GÖKTÜRK – Kendilerine göre çok belge ele geçirdik diyorlar hatta Filistin Devlet Başkanının karargahından aldıkları belgeleri Filistin Devlet Başkanının terör örgütleriyle doğrudan bağlantılı kıldığının da delili olduğunu söylüyorlar ve bunların bir bölümünü kamuoyuna verdiler. Bunlar tabii değerlendirmeye muhtaç şeyler; ama, bu tür şeyler de söylüyorlar. Elbette İsrail bunun hazırlığını yapacaktır, bunun tanıtımını en yaygın şekilde yapmaya çaba gösterecektir; fakat bizim söylediğimiz terörle mücadele, tankla, tüfekle olup bitmiyor; çünkü, bir an için şöyle düşünelim: Gerçekten çok patlayıcı imal edilen laboratuvarlar bulmuşlar ve imha etmişler, malzemeleri de almışlar. Bunlar biliyorsunuz yüksek teknolojiye dayanmıyor. Bunları tekrar herhangi bir yerde bunu kafasına koyan insan yapar.

Bir başka unsur, bilebildiğimiz kadarıyla bu Hamas, onun uzantısı, sonradan ayrı bir örgüt haline gelen İslami Cihat, Hizbullah, ikinci intifadanın başındaki olaylardan adını alan El Aksa Tugayları El Fetih'in içinden, El fetih değil tabii, El fetih'i terör örgütü olarak kabul ediyor da şimdiye kadar bir de Elfetih'in bulunduğu yer her yer, çünkü, Filistin Ulusal Yönetiminin bir kolluk gücüdür şu anda; fakat bu saydığım El Aksa hariç, Hamas, İslami Cihat'ın esas barındığı yer Gazze şeridi, Batı Şeria değil. Gazze'ye dönük bu anlamda bir operasyon gerçekleşmedi.

MEHMET GÖZLÜKAYA (Denizli) – Onlarla anlaştı İsrail o zaman...

ŞAFAK GÖKTÜRK – Hiçbir şey diyemiyoruz; ama, o anlamda oraya bir operasyon gerçekleşmedi.

Şimdi, tabii, İsrail'in ne mesaj vermek istediğimizi bizim tartışmamızın bir anlamı yok, ama, bizim burada üzerinde durduğumuz husus, en ufak bir umut ışığı dahi belirse, onu, iki tarafı da barışa yöneltmek için kullanmaktan başka çaremiz yoktur. Dün, İslam Konferansı Örgütü Genel Sekreterliğinden biri öğle yemeğinde konuşmuştu, başka yetkililer de vardı örgütten, orada konuşuyordu, kendisi Cezairli. Dedi ki, biz ulusal kurtuluş mücadelesi verdik, çok onurlu bir mücadele verdik, bugün olsaydı bize de terörist derlerdi dedi. Hayır demezlerdi dedim, çünkü siz o yöntemleri tatbik etmiyorsunuz, ayrıca siz de terörden çekiyorsunuz şu anda ülkenizde dedim. Siz de başka türlü bir terörden kökten dinci terörden çekiyorsunuz şu anda ülkenizde dedim.

İntihar eylemlerinin hiçbir şekilde mazur görülecek bir tarafı yoktur, orada kesin çizgiyi çekmek gerekiyor. Ulusal kurtuluş mücadelesinde yeri yoktur bunun. Hele hele aşırı güç kullanımına hazır durumda bekleyen bir taraf varsa, ona bunu yapmanın bahanesini verir, başka bir şey değil.

Sizin bir sorunuz oldu Sayın Başeğmez'e. Arafat gerçekten bunları kontrol edebilir mi dediniz. Bu çok önemli bir soru. Arafat'tan beklenen Hamas ve İslami Cihat'ın tabii yönetiminde yer almıyor veyahut onları dışarıda etkileyebilecek durumda değil, Hizbullah denilen örgütün ta İran'a uzantısı var. Hamas ve İslami Cihat'ın bambaşka uzantıları var. Bunlar bütün bölgeye yayılmış, çok yerleşik örgütler. Burada önemli olan mücadelede neyi araç seçtiniz, neyin eylemlerinden kendi hesabınıza da fayda umdunuz. Onun için açıkça deniliyor ki, Arafat, terörle arasında tam bir çizgi koysun, ayırsın, araya bir kırmızı çizgi koysun. Bunu kendi halkına dönük olarak Arapça bir beyana desin ki, bunların hepsini telin ediyorum, sakın ha bundan sonra böyle şeyler yapan olmasın, bu bizim davamıza zarar veriyor. Bunu daha önce yazılı olarak yaptı, fakat, bunu bir politika olarak koymasına gerekiyor.

EMRE KOCAOĞLU (İstanbul) – İngilizce söylüyor, Arapça söylemiyor herhalde değil mi?

ŞAFAK GÖKTÜRK – Evet. Bunu halkına dönük olarak yapması gerekiyor.

Biz de diyoruz ki, eğer, Sayın Arafat'ın gerçekten kendi bölgesinde olan bitene hakim olması gerekiyorsa ilk önce ablukayı kaldırmanız gerekiyor. İsrail kuvvetlerinin şehirlerden çekilmesinden sonra şu anda ortada iki konu var: Birisi Betlehem'de Yeniden Doğuş Kilisesi etrafından devam etmekte olan abluka, diğeri de, Arafat'ın

Ramallah'daki başkanlık karargahının içindeki abluka. Buradaki sorun şuradan kaynaklanıyor; 35 kadar militan Betlehem'deki Beytül Harem'deki Yeniden Doğuş Kilisesinde o 200 kadar sığınmış kişinin arasında İsrail'in terörist olduğunu iddia ettiği kişi var. Onların ya teslim olmaları veyahut üçüncü bir ülkeye gitmeleri konusunda bir müzakerenin devam ettiğini izliyoruz son birkaç gündür. Onun çözüme ulaşması biraz daha kolay gözüküyor, fakat, Ramallah biraz daha zor bir durum. Biliyorsunuz İsraililerin Turizm Bakanı öldürülmüştü ve İsrail Silahlı Kuvvetlerinin Batı Şeria'daki operasyonları bu son 29 Marttan önceki operasyonları esas itibarıyla ona bağlı olarak başlamış ve Ramallah'ta bir anlamda ev hapsine alınmıştı Arafat. Bu, İsrail Turizm Bakanının öldürülmesinden sonra idi. Şimdi diyor ki, İsraililer, Arafat'ın şu anda Ramallah'daki karargahın içinde kendisiyle beraber olan insanlardan 3'ü, bir tanesi planlayıcısı, iki tanesi de tetikçisi diyorlar. Bir de İran menşeyli olduğu ileri sürülen silahların gizlice ülkeye sokulması skandalının sorumlusu Şobaki diye bir zat var o da orada. Diyorlar ki, bunları bize teslim edin, İsrail'de yargılayacağız. Uluslararası gözlemci koymaya da meyyal gözüküyorlarmış, yani, kabul etmeye meyyal gözüküyorlarmış, ama, açıkça telaffuz etmiyorlar. Arafat da diyor ki, hayır, eğer bunların yargılanması gereken bir husus varsa o Filistin Ulusal Yönetiminin kendi mahkemelerinde yapılır. Dolayısıyla, oradaki açmaz biraz daha kuvvetli gibi; fakat, her halükârda sıcak çatışmanın nispeten geride kaldığı bir dönemdeyiz. Şu anda bütün öncelik oraya insani yardımın en süratli şekilde ulaştırılması. Biliyorsunuz Kızılay'ın bir konvoyu hareket etti, bugün muhtemelen varmış olması lazım yerine. Şimdi, herhalde öncelikle yapılması gereken oradaki insani durumun yaşanabilir hale getirilmesi ve ondan sonra yeniden imarı başlayacak ki, Filistin Ulusal Yönetimi kendi altyapısının yeniden imarı için 500 milyon dolarlık bir rakam çıkarttı.

Sayın Başkanım sorularınız olursa cevaplandırmaya hazırım.

BAŞKAN – Peki, çok teşekkür ederim.

Buyurun.

EMRE KOCAOĞLU (İstanbul) – Bu patırtıda diğer Arap ülkelerinin tavrı nedir? Mesela Ürdün, toprağı kendisi de Filistin toprağı olan ama, Filistinlilere karşı direnen, direndiğı bilinen, Filistinlilere kazık attığı bilinen bir ülkedir. Bu tavrı devam ediyor mu? Buna bağlı olarak, diğer Arap ülkeleri bu insani yardım konusunda gayrete geldiler mi, destekliyorlar mı?

ŞAFAK GÖKTÜRK – Onlar tabii ki insani yardım konusunda bir katkıda bulunuyorlar; ama, varlığı daha iyi olan mesela Suudi Arabistan'ın katkısı daha dış dokunur düzeyde. İkinci intifa başladığından beri onların bu katkısı devam ediyor, fakat, doğrusunu söylemek gerekirse hemen sınırdaş olan ülkelerin Filistinlilere gönüllerinden çok sempatiyle baktıkları da söylenemez.

MEHMET NURİ TARHAN (Hatay) – Burada Suriye ve Irak da var. Irak'ın lideri var özellikle.

ŞAFAK GÖKTÜRK – Tabii. Şimdi, Irak bunu kendi lehine çok istismar etmek istiyor böyle bir ortamı. Yani, İsrail-Amerikan birliğine karşı Arap bir milletin mücadelesi olarak lanse etmek istiyor ve tabii kendi üzerindeki baskıyı da bu şekilde hafifletebileceğini düşünüyor; çünkü kendisi de diğer taraftan kitle imha silahları yetenekleri konusunda Birleşmiş Milletler denetçilerinin ülkeye dönmesine hâlâ izin vermiş değil. Bu görüşmeler de, sırf bilginiz olsun diye söylüyorum, 1-3 Mayıs'ta yeniden başlayacak, Genel Sekreterle Irak Heyeti arasında. Herhalde Dışişleri Bakanı Naci Sabri gidecek.

Ürdün'ün, Suriye'nin, Lübnan'ın tavrı, şu anda Ürdün'ün değilse de çünkü Ürdün hakikaten kendisini, dokusunu etkileyen bir durum olduğu için bu, gerçekten ortamın yumuşatılması ve tekrar barış sürecine dönülmesi için samimi bir çaba içinde gözüküyor. Buna mukabil, Suriye ve Lübnan'ın -biliyorsunuz ayrı barış anlaşmaları yapması öngörülüyor bunların İsrail'le- tavrı daha değişik. Burada onlar tutumlarını daha sertleştirme eğiliminde gözüküyorlar. Lübnan diğer taraftan biliyorsunuz Ortadoğu'da kapsamlı bir barışın ana unsurlarından birisi mülteciler sorununa bir çözüm bulmak. Fakat bunların İsrail'e dönmesi halinde İsrail Devleti diye bir şey ortada kalmayacak. Dolayısıyla bunlara farklı birtakım çözümler bulunması üzerinde de fikir yürütülüyor; ama, her halükarda mesela, Lübnan kendi ülkesinde barındırmak istemiyor hiçbir Filistinli mülteciyi. Ürdün'ün böyle açıklanmış sürekli bağıarak söylediği bir politikası yok. Lübnan'ın tavrı bu. Bir de Lübnan deyince şunu hatırla her zaman tutmak gerek, şu anda Lübnan oldukça kuvvetli ölçüde Suriye'nin etkisi altında bir ülke. Dolayısıyla biraz Suriye'nin politikalarının yankısını yapan bir ülke durumunda.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Buyurun.

BAHRİ ZENGİN (İstanbul) – Sayın Başkan bir sorum olacak, ondan sonra da kısa bir ekleme yapmak istiyorum.

Bu olaylarda Şu ana kadar ne kadar sivil insan öldürüldü bir bilginiz var mı?

ŞAFAK GÖKTÜRK – 29 Martta başlayan süreçte, tabii biliyorsunuz Cenin’de, başka yıkıma uğramış yerlerde tam kayıp tespiti yapılamadı.

BAHRİ ZENGİN (İstanbul) – Bu bilgiler nereden alınıyor? Mesela, Cenin’de veya İsrail’in bu saldırısındaki sivil insanların katliamıyla ilgili bilgiler herhalde İsrail’den alınıyor, onların verdiği bilgiler.

ŞAFAK GÖKTÜRK – İsrail’den de alınıyor, ayrıca, artık, bölgeye uluslar arası yardım kuruluşları girdi, onların de kendi gözlemleri var. Kesin rakamların ortaya konması için bütün yıkımın kalkması gerekir. Cenin mülteci kampı tam bir deprem bölgesi haline gelmiş. 14 000 kişinin barındığı bir kamptı, 4 000 kişi dışarı çıkartılmış, geri kısmı o ateŐ sırasında oradaydı. Eldeki rakamlar Filistin tarafından 250 kişinin, 50-60 kişinin de İsrail tarafından olmak üzere öldüğü yönünde. Bu rakamlar büyük ölçüde deĐiŐmeye muhtaç rakamlar.

BAHRİ ZENGİN (İstanbul) – Geçen sene bir bidonun arkasına sığınmış bir baba-oğul vardı. Bu baba-oğulun nasıl öldürüldüğünü gördük. Bir savaş deniliyor ve savaŐta özellikle İsrail tarafından yapılan savaŐta sivillerin öldürülmesi normal karşılanıyor veya makul karşılanıyor; ama, öbür tarafla ilgili sivillerin öldürülmesine yönelik birtakım sonuçlar terör eylemi olarak nitelendiriliyor. Evvela bunu dikkatlerinize sunmak istiyorum. Bunu sizlerin için söylemiyorum, genel havayı ifade ediyorum. Yani, biz baba-oğulun nasıl öldürüldüğünü gördük ve bu savaş esnasında da ilk bilgilere göre sizin verdiğiniz ilk bilgilere göre 250 sivil insan öldürülmüş durumda, Cenin’in altından neler çıkacak bilemiyoruz. Dolayısıyla burada hâlâ dünyanın bir çifte standart uygulaması içerisinde olduğunu zannediyorum ben. Sizin verdiğiniz bilgilere ilave olarak, yani sizin üzerinde durduğunuz birkaç husus vardı bunlardan bir tanesi Şaron’un Mescidi Aksa’yı ziyareti ki, bunun böyle basit, sade sıradan bir ziyaret olmadığını ifade ettiniz, haklısınız. Yani bundan sonra olayların seyrinin deĐiŐtiĐini ifade ettiniz, doğrudur.

İkincisi de tabii, İslami Cihat ve Hamas’ın özellikle Gazze bölgesinde olduğunu, ama, buraya herhangi bir operasyonun yapılmadığını da ifade ettiniz. Tabii bunlar değişik şekilde yorumlanabilir, insanın aklına, acaba, bu intihar eylemlerini

bizzat özellikle bölgede barışı istemeyen Gazze'ye girmeyen, İslami Cihat'ın, Hamasın olduğu bu bölgeye girmeyen, bu bölgede operasyon yapmayan İsraille bir bağlantısı var mı diye görüş geliyor; ama, burada zannediyorum, unutilan bir husus var ki, üzerinde duruluyor.

Şimdi ben yanıma Tevrat'ı getirdim, özellikle bu toplantının seyri itibariyle. Bu Tevrat 1981'de Türkçe'ye çevrilmiş. Burada uzun uzun hikayeler var, onları anlatmak istemiyorum. Hikayeye göre Nuh sarhoş olur ve bu çırıl çıplak soyunur ve bunu Hamoğullarından birisi görür ve arkasından diğer kardeşleri de söyler ve ondan sonra da onlar giderler ve babalarının üzerini giydirirler. Bunun üzerine Ham'ı lanetler ve Sam'ı da kutsar. Burada aynen şöyle diyor, Kenan Ham'ın oğludur. Kenan lanetli olsun. Sam Allah'a rap, mübarek olsun. Yani Sam kutsanır ve Ham lanetlenir. Arada bab 10'da bunların sülaleleri sayılırken lanetli olan ve der ki, Kenan Sam'a kul olsun. Sürekli olarak, kıyamete kadar kul olsun. Arkasından Ham'ın sulalesi sayılırken ve denir ki, ki burada çok açık net bir şekilde parantez içerisinde falancalar denir, Filistinliler bu soydan gelmektedir denir. Yani, sürekli olarak ebediyete kadar Sam'a kul olması, kulluk etmesi gereken bir sülalenin günümüze gelen soylarıdır. Dolayısıyla, Mukadder Beyin de söylediği gibi, 2 000 000 -ben daha fazla olduğunu düşünüyorum- Yahudi'nin din devleti kurmak amacıyla ve niyetinde olduğunu ve bunun için çaba harcadığını ifade ettiler. Bunlarla 1896 yılında Bazel'de yapılan toplantıları bir araya getirdiğiniz zaman yani bir birlikte mütalaa ettiğiniz zaman ortaya bir şey çıkıyor, yani, bir tarafın kul olmasını kabul etmesi, diğer tarafın efendiliğini kabul etmesiyle ancak burada bir barış ortamının doğabileceği veyahut da yani, bu düşünceye sahip olan insanların İsrail'de işbaşında olmaması gerektiği sonucu çıkıyor. Zannediyorum ki bu nokta anlaşılmadan yani, Tevrat'ın koymuş olduğu ki, bunların çok fanatik insanlar olduğunu da hepimiz biliyoruz. Bu siyon felsefesi, siyonist felsefe anlaşılmadan, siyonist felsefe sadece Filistinlilerin değil, burada sülaleleri ayrıca sayılmış, bütün dünya insanlığının İsrail'e hizmet etmesi için yaratıldığına inanan ve bunu savunan bir felsefedir. Şimdi tam bir barış ortamına doğru giderken Şaron'un bunu tamamen bozacak ve oradaki doğrultuyu değiştirecek eylemlerde bulunması bir tesadüf değil, sizin de ifade ettiğiniz gibi, öyle zannediyorum ki, 1896'da Bazel'de alınan kararların uygulaması doğrultusunda atılmış bir adımdır.

Ben sadece bu bir iki hususu sizin bilgilerinize ek olarak komisyon üyelerine sunmak istedim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

ŞAFAK GÖKTÜRK – tabiatıyla İsrail'in sivil halka karşı kullandığı şiddet ve bunun ölümle sonuçlanması aynı şekilde tarafımızdan telin edilmektedir.

BAHRİ ZENGİN (İstanbul) – Efendim, o zaman buna şiddet demeyin, terör deyin, devlet terörü diyelim. Burada Sayın Başbakanın dediği doğrudu, ama, sonradan geri adım atıldı. O zaman bu bir devlet terörüdür. Yani, eğer öbürünü terör olarak ifade ediyorsak onu da şiddet diye ifade edelim. Ona terör diyorsak bu da bir terördür ve hem de gerçekten bütün kitle imha silahlarını da elinde tutan bir gücün uygulamış olduğu bir terördür. Bunu kavramları yerinde kullanmak bakımından söylüyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Bugünkü toplantımız sona ermiştir, hepinize teşekkür ediyorum.

Kapanma Saati: 14:30